

Kako se prioritetne sociomentalne potrebe života mjenjaju odrastanjem mladih

(How do Life Priorities Change as Young People Develop)

Dubravka Brkljačić, Adriana Juriša

Zavod za javno zdravstvo grada Zagreba

Služba za školsku medicinu

Ključne riječi: mladi, razvoj, mentalna dinamika, odgoj, različitosti, spolna diferencijacija u razvoju mladih

Pubertet je doba sazrijevanja spolnih žlijezda i hormona na čijoj osnovi se događaju velike promjene fizičkog i psihičkog razvoja mladog bića. U sveopćim promjenama u odrastanju i sazrijevanju otkrivaju se i prve spoznaje o svijetu izvan obitelji (1).

U adolescenciji se nastavlja sazrijevanje mlade osobe. Mladi se intenzivno druže, oko sebe imaju krug sličnih s kojima dijele dane, školsku sredinu, planove, misli. Disco klubovi, partiji, svekoliko druženje je u žiži pogleda, interesa, razmišljanja. Forma uveliko nadvladava sadržaj, nagon osjećaj.

U tom razdoblju života mladih čest je sukob s okolinom odraslih, njihov način života se čini staromodnim i preživjelim. Mogući oblik sukoba koji proizlazi iz takvog razmišljanja prema roditeljima je generacijski sukob. To su godine intenzivnog otkrivanja zabave i osjećanja poleta kao oblika jačeg i snažnijeg doživljavanja svijeta oko sebe (2). U tim godinama maštanje i sanjarenje nudi svijet lakšeg snalaženja u životu i to jako privlači mlade, to je doba kada se tek počinje formirati identitet mladog bića, kada EGO polagano sazrijeva iz nestabilnog ID-a, pa mladi nose u sebi konfuziju identiteta i nemaju potrebno samopouzdanje i sigurnost u sebe same. Zato su ljubavi adolescenata u velikoj mjeri afektivne, vrlo snažne i isključive, kakvo je i druženje u to doba uopće (3).

Odrastanju u rasponu sveopćeg prihvaćanja vršnjaka, isključivosti i afekata u druženju te nesigurnosti i nedefiniranosti mladih, potrebna je velika i stalna, ali tiha i „nevidljiva“ pomoć roditelja (4).

Cilj rada

Pronaći da li mladi od 15 i 18 godina općenito i po spolu drugačije rangiraju prioritetne sociomentalne potrebe života što bi ukazivalo na utjecaj sazrijevanja kao bitnog faktora promjenjivosti psihe mladih u razvoju do odrasle dobi!

Ispitanici i metode

Ispitanici su bili učenici prvih (112 Ž, 83 M) i četvrtih (97 Ž, 74 M) razreda Gimnazije L.V. u Zagrebu, u školskoj godini 2004/2005. Metodom ankete 10 ponuđenih parametara je rangirano po prioritetima upisivanjem rednog broja po važnosti. Za statističku obradu značajnosti razlika, korišten je χ^2 test.

Rezultati

Učenici prvih razreda oba spola traže najviše slobodu, zabavu i igru (jače izraženo u učenika) te osobno dostojanstvo. Učenice imaju veću potrebu za prihvaćanjem nego učenici. Nema statistički značajnih razlika.

U generaciji četvrtih razreda sloboda i osobno dostojanstvo u oba spola su najviše rangirani. U traženju sigurnosti statistički je značajna razlika potrebe učenica u odnosu na učenike (χ^2 test=9,78).

U obje generacije zajedno statistički je značajna razlika za potrebu prihvaćanja (χ^2 test = 8,9) kod učenica u odnosu na učenike.

U ocjeni rangiranja potreba na prvo mjesto, najmanje postotno rangirana je u generaciji prvih razreda potreba za posjedovanjem, te ugledom i slavom u generaciji četvrtih razreda.

Zaključak

Ispitivanje je pokazalo odgovorima i rezultatima da u razdoblju od 15.-18. godine oba spola imaju intenzivan kako fizički tako i sociomentalni razvitak. Ispitivanjem razlika prioriteta u potrebama odrastanjem adolescenata, pokazane su razlike i po spolu i po generacijama (u nekim segmentima i statistički značajno). Mlađi adolescenti su nezreliji i time i nesigurniji u sebe i imaju jaču potrebu za zabavom i igrom te biti prihvaćeni od vršnjaka. Sazrijevanjem se više cijeni dostojanstvo i sigurnost. Potpuni razvitak mladi stječu do 25. godine života kad uz fizičku, emocionalnu, socijalnu zrelost

dobiju i osjećaj moralne i materijalne odgovornosti prema životu, sposobnost separacije od roditelja. Time je slobodan put kreiranju vlastitog života.

Literatura

- 1.Šimunović, Z. : Školsko dijete i zdravlje, Školske novine, Zagreb 1989.
- 2.Fulgosi, A. : Psihologija ličnosti, Školska knjiga, Zagreb 1990.
- 3.Gray, J.A.: Sex differences in emotional behavior in mammals including man, Acta Psychologica, 1971.
- 4.Mischel, W.: Introduction to personality, New York, Holt, Rinehart and Winston, 1976.

Kontakt:

Dubravka Brkljačić
Zavod za javno zdravstvo grada Zagreba
Služba za školsku i sveučilišnu medicinu
Trg I. Kukuljevića bb
Tel: 091 527 33 38